

PŘÍLOHY

Příloha 1 – Diagnostická kritéria podle MKN 10 (2013) a DSM IV dle Malé (2008)

A) MKN 10

F90 – Hyperkinetické poruchy

Skupina poruch charakterizovaná časným začátkem (obvykle v prvních pěti letech života), nedostatečnou vytrvalostí v činnostech, vyžadujících poznávací schopnosti, a tendencí přebíhat od jedné činnosti ke druhé, aniž by byla jedna dokončena, spolu s dezorganizovanou, špatně regulovanou a nadměrnou aktivitou. Současně může být přítomna řada dalších abnormalit. Hyperkinetické děti jsou často neukázněné a impulzivní, náchylné k úrazům a dostávají se snadno do konfliktů s disciplínou pro bezmyšlenkovité porušování pravidel spíše, než by úmyslně vzdorovaly. Jejich vztah k dospělým je často sociálně dezinhibován pro nedostatek normální opatrnosti a odstupu. Mezi ostatními dětmi nejsou příliš populární a mohou se stát izolovanými. Poznávací schopnosti jsou běžně porušeny a specifické opoždění v motorickém a jazykovém vývoji je disproporciálně časté. Sekundárními komplikacemi jsou disociální chování a nízké sebehodnocení.

Nepatří sem: *anxiózní poruchy (F41.–)*
 afektivní] poruchy nálady (F30–F39)
 pervazivní vývojové poruchy (F84.–)
 schizofrenie (F20.–)

F90. 0 Porucha aktivity a pozornosti

Nedostatek pozornosti s hyperaktivitou
Syndrom poruchy pozornosti s hyperaktivitou

Nepatří sem: *hyperkinetická porucha s poruchou chování (F90.1)*

F90. 1 Hyperkinetická porucha chování

Hyperkinetická porucha sdružená s poruchou chování

F90. 8 Jiné hyperkinetické poruchy

F90. 9 Hyperkinetická porucha NS

Hyperkinetická reakce v dětství nebo v dospívání NS
Hyperkinetický syndrom NS

B) Diagnostická kritéria DSM IV. pro ADHD dle Malé (2008)

- A) Šest nebo více symptomů nepozornosti trvajících nejméně šest měsíců takového stupně, že jsou maladaptivní a neodpovídající vývojové úrovni.

Nesoustředivost

1. soustředí se na okrajové detaily, pracuje ledabyle s chybami při školních úkolech, při práci a všech ostatních aktivitách
2. neudrží pozornost při úkolu nebo při hře
3. zdá se, že neslyší, když mluvíme přímo k němu
4. neposlouchá instrukce, dělá zbrklé, chybné závěry ve školních úkolech, nebo při běžných povinnostech (není to výraz opozičního chování, nebo chyba v porozumění instrukci)
5. neumí si naplánovat úkoly, pracovní i hravé aktivity
6. vyhýbá se, odmítá, nese nelibě angažování se v aktivitách, které vyžadují mentální úsilí (jako jsou školní a domácí práce)
7. často ztrácí potřebné pomůcky do školy, hračky, sportovní potřeby, atd.
8. okamžitě reaguje na zevní podněty
9. často zapomíná na denní aktivity, které má splnit
10. často si hraje s prsty na rukou nebo nohou nebo se vrtí na místě
11. často opouští své místo, pobíhá po třídě v době, kdy se očekává, že bude sedět
12. často pobíhá dokola nebo se houpe na židli v situacích, kdy je to nevhodné (adolescenti nebo dospělí mají subjektivní pocit velkého neklidu)
 - a) neumí si hrát, speciálně ve hrách, které vyžadují klid a ticho
 - b) stále je „jako na pochodu, jako popoháněn, jako rozjetý“
 - c) stále se ptá, stále mluví

Hyperaktivita

1. vyhrkne odpověď dříve, než byla dokončena otázka
2. nevydrží čekat, až má na něj přijít řada
3. přerušuje ostatní, vynucuje si pozornost (plete se do konverzace nebo hry)

Impulzivita

1. vyhrkne odpověď dříve, než byla dokončena otázka
2. nevydrží čekat, až má na něj přijít řada
3. přerušuje ostatní, vynucuje si pozornost (plete se do konverzace nebo hry)

B) Příznaky hyperaktivity, impulzivity nebo nepozornosti zapříčiňující poruchu funkce jsou přítomné před sedmým rokem věku.

C) Příznaky se vyskytují ve více prostředích (např. doma, při školní práci).

D) Musí být stanovena klinicky zřejmá porucha sociální, školní a pracovní profesionální funkce.

E) Symptomy nesplňují kritéria pervazivních vývojových poruch, schizofrenie a ostatních psychotických poruch.

Příloha 2 – Dotazník všímavosti a přijetí pro děti a dospívající – zmenšená verze

Dotazník všímavosti a přijetí (CAMM-25)

Jméno:

Datum narození:

Třída:

Instrukce

Rádi bychom se dozvěděli víc o tom, jak přemýšlíš, jak se cítíš a co děláš. **Přečti si** pozorně každou větu. Pak zakroužkuj to číslo, které nejlépe vyjadřuje, **jak často se ti stává to, co je ve větě napsáno**.

0 = nikdy – Nikdy se mi to nestává

1 = málokdy – Málokdy se mi to stává

2 = někdy – Někdy se mi to stává

3 = často – Často se mi to stává

4 = vždy – To se mi děje pořád

Otázky:	0	1	2	3	4
	nikdy	málo kdy	někdy	často	vždy
1. Vnímám drobné změny, které se dějí v mém těle. Například když se mi zpomaluje nebo zrychluje dech.	0	1	2	3	4
2. Zlobím se na sebe, když mám pocity, které nedávají smysl.	0	1	2	3	4
3. Vnímám své svaly a všímám si, když jsou zatnuté nebo uvolněné.	0	1	2	3	4
4. Ve škole chodím z třídy do třídy, aniž bych vnímal/a, co právě dělám.	0	1	2	3	4
5. Dělán věci, aniž bych přemýšlel o tom, co vlastně dělám.	0	1	2	3	4
6. Pozorně si všímám toho, na co myslím.	0	1	2	3	4
7. Snažím se myslet jen na věci, které mi dělají radost.	0	1	2	3	4
8. Snažím se pořád něco dělat, abych si nemusel/a všímat svých myšlenek nebo pocitů.	0	1	2	3	4
9. Když něco dělám, soustředím se pouze na to, co dělám a na nic jiného.	0	1	2	3	4

Otázky:	0 nikdy	1 málo kdy	2 někdy	3 často	4 vždy
10. Říkám si, že bych se neměl/a cítit tak, jak se cítím.	0	1	2	3	4
11. Když se něco hezkého stane, nemůžu na to přestat myslet.	0	1	2	3	4
12. Když se sprchují nebo koupu, vnímám na svém těle pocity, které mi přináší kontakt s vodou.	0	1	2	3	4
13. Všímám si svých myšlenek, jak přicházejí a odcházejí.	0	1	2	3	4
14. Když jím, vnímám, jaké to je žvýkat jídlo.	0	1	2	3	4
15. Odháním myšlenky, které se mi nelíbí.	0	1	2	3	4
16. Je pro mě těžké soustředit se v jednu chvíli jen na jednu věc.	0	1	2	3	4
17. Přemýšlím o věcech, které se staly v minulosti, místo abych přemýšlel/a o věcech, které se dějí právě teď.	0	1	2	3	4
18. Zlobím se na sebe za některé myšlenky.	0	1	2	3	4
19. Dělán hodně věcí najednou.	0	1	2	3	4
20. Přemýšlím o budoucnosti.	0	1	2	3	4
21. Myslím si, že některé mé pocity jsou špatné a neměl/a bych je mít.	0	1	2	3	4
22. Všímnu si, když se moje pocity začínají měnit.	0	1	2	3	4
23. Věnuji velkou pozornost tomu, co se právě teď děje.	0	1	2	3	4
24. Všímám si, jak věci okolo mě voní.	0	1	2	3	4
25. Zakazuji si mít pocity, které se mi nelíbí.	0	1	2	3	4

Příloha 3 – Informace, informovaný souhlas a dotazník pro rodiče

Informace pro rodiče

Informace o studii

Studie „Koncept všímavosti a jeho využití v praxi s dětmi“ je realizována v rámci magisterského studia na katedře psychologie na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

V posledních letech se v psychologii objevuje nespočet výzkumných studií a článků, které se zaměřují na tzv. „mindfulness“, česky překládanou jako „všímavost“. Koncepty všímavosti, které vychází z tradice východního myšlení, nabízejí psychologům jasný a jednoduchý přístup využitelný v terapeutické i poradenské praxi.

V současnosti se rozšiřuje i pole uplatnění těchto přístupů u běžné populace a zejména v posledních letech přibývá množství programů, které se zaměřují na děti a adolescenty a přináší všímavost do školního prostředí, vzdělávacího procesu a výchovy. Tato koncepce také přináší zajímavé možnosti práce s dětmi s poruchami pozornosti a hyperaktivity (ADHD). Tato studie se zaměřuje na zmapování všímavosti u dětí v ČR a srovnání všímavosti u dětí s poruchou a bez poruchy ADHD.

Co pro děti představuje účast v projektu?

Účast v projektu je dobrovolná, podmíněná podpisem informovaného souhlasu zákonného zástupce. Účast dítěte v projektu můžete kdykoliv v průběhu jeho trvání bez udání důvodu zrušit.

Před samotným vyplněním dotazníku bych Vás ráda požádala, abyste ve formuláři níže vyplnili informace, které se týkají Vašeho dítěte. Vyhodnocení dat bude anonymní, křestní jméno a první písmeno příjmení je třeba vyplnit pro správné spárování informací z níže uvedeného dotazníku pro rodiče a z dotazníku dítěte.

Vaše dítě bude během školního vyučování požádáno o vyplnění dotazníku týkajícího se všímavosti. Vyplnění tohoto dotazníku by nemělo zabrat více než 20 minut.

Vyplněný dotazník odevzdejte prosím výzkumníkovi nebo učiteli společně s podepsaným „Informovaným souhlasem“.

V průběhu projektu i po jeho skončení se můžete s Vašimi dotazy obracet na níže uvedenou emailovou adresu:

kontaktní osoba: Zuzana Skokanová, studentka 6. ročníku oboru psychologie na FFUK,
email: zuzanaskokanova@seznam.cz

Za Vaši účast v projektu Vám velice děkuji
Zuzana Skokanová

Informovaný souhlas pro zákonného zástupce respondenta

Název studie: „Koncept všímavosti a jeho využití v praxi s dětmi“

Jméno dítěte (iniciály):

Datum narození:

Byl/a jsem podrobně informován/a o cíli studie, o jejích postupech a o tom, co se od mého dítěte očekává.

Beru na vědomí, že prováděná studie je výzkumnou činností a účast v ní je dobrovolná.

Porozuměl/a jsem tomu, že účast ve studii může respondent nebo jeho zákonný zástupce kdykoli přerušit nebo od ní odstoupit.

Při zařazení do studie budou osobní data uchována s plnou ochranou důvěrnosti dle Zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

Na základě tohoto poučení prohlašuji, že souhlasím se zařazením mého dítěte do výzkumné studie.

Podpis zákonného zástupce: Datum:

Dotazník pro rodiče:

Je Vaše dítě v současnosti v péči psychologa či psychiatra? V případě, že ano, z jakých důvodů? (stručně)

ANO/NE

Mělo někdy Vaše dítě diagnostikovanou poruchu pozornosti a hyperaktivity (ADHD)? ANO/NE

- Porucha pozornosti s hyperaktivitou (ADHD)
- Porucha pozornosti (ADD)
- Hyperaktivita/Impulzivita
- Jiné

Mělo někdy Vaše dítě diagnostikovanou poruchu učení? V případě, že ano, kterou? ANO/ NE

- Dyslexie
- Dysgrafie
- Dysortografie
- Dyskalkulie
- Jiné (vypište)

Mělo někdy Vaše dítě diagnostikovanou některou další poruchu? ANO/NE

- Autismus
- Aspergerův syndrom
- Poruchy chování
- Emoční poruchy
- Jiné

Jaké má Vaše dítě průměrné známky z těchto předmětů:

český jazyk: matematika:

Příloha 4 – Dotazník pro učitele

Datum narození žáka:

Je žák v současnosti v péči psychologa či psychiatra? V případě, že ano, z jakých důvodů?
(stručně)

Kterou z těchto poruch má žák diagnostikovanou?

- A) Porucha pozornosti s hyperaktivitou (ADHD)**
- B) Porucha pozornosti (ADD)**
- C) Hyperaktivita/Impulzivita**
- D) Jiné**

Má žák diagnostikovanou poruchu učení? ANO/NE

- Dyslexie**
- Dysgrafie**
- Dysortografie**
- Dyskalkulie**
- Jiné (vypište)**

Má žák diagnostikované ještě některé z těchto poruch (**jiné než ADHD**)? ANO/NE

- A) Autismus**
- B) Aspergerův syndrom**
- C) Poruchy chování**
- D) Smíšené poruchy chování a emocí**
- E) Emoční poruchy**
- F) Jiné**

Jaké má žák průměrné známky z těchto předmětů:

českého jazyka: matematiky:

Příloha 5 – Testy normálního rozložení – Tabulky pro všechny porovnávané skupiny a grafy pro skupinu syndrom ADHD vs. intaktní

Tabulky

Tabulka P1 – HS a skóry faktorů pro skupiny jiné poruchy/ bez jiných poruch

Tests of Normality							
	jiné poruchy	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Uvědomělé jednání s přijetím	bez jiných poruch	,098	142	,002	,980	142	,037
	jiné poruchy	,120	38	,183	,944	38	,056
Pozorování	bez jiných poruch	,090	142	,007	,973	142	,006
	jiné poruchy	,138	38	,064	,941	38	,044
Neulpívání	bez jiných poruch	,116	142	,000	,974	142	,009
	jiné poruchy	,177	38	,004	,953	38	,109
HS CAMM-17	bez jiných poruch	,086	142	,013	,985	142	,114
	jiné poruchy	,096	38	,200*	,982	38	,778

*. This is a lower bound of the true significance.

a. Lilliefors Significance Correction

Tabulka P2 – HS a skóry faktorů pro skupiny chlapci/ dívky

Tests of Normality							
	pohlaví	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Uvědomělé jednání s přijetím	chlapci	,086	93	,090	,978	93	,120
	dívky	,115	87	,007	,968	87	,032
Pozorování	chlapci	,075	93	,200*	,982	93	,247
	dívky	,081	87	,200*	,971	87	,045
Neulpívání	chlapci	,144	93	,000	,967	93	,020
	dívky	,130	87	,001	,977	87	,129
HS CAMM-17	chlapci	,094	93	,043	,978	93	,126
	dívky	,095	87	,051	,983	87	,300

*. This is a lower bound of the true significance.

a. Lilliefors Significance Correction

Tabulka P3 – HS a skóry faktorů pro skupiny s poruchami učení/ bez poruch učení

Tests of Normality							
	DYS	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Uvědomělé jednání s přijetím	bez DYS	,138	95	,000	,965	95	,013
	DYS	,075	85	,200*	,975	85	,104
Pozorování	bez DYS	,085	95	,084	,967	95	,018
	DYS	,085	85	,192	,973	85	,070
Neulpívání	bez DYS	,106	95	,011	,973	95	,049
	DYS	,124	85	,003	,963	85	,015
HS CAMM-17	bez DYS	,109	95	,008	,985	95	,342
	DYS	,089	85	,093	,979	85	,170

*. This is a lower bound of the true significance.

a. Lilliefors Significance Correction

Tabulka P4 – HS a skóry faktorů pro skupiny s poruchami učení/ bez poruch učení

		Tests of Normality					
		Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	porucha pozornosti	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Uvědomělé jednání s přijetím	bez poruchy pozornosti	,124	112	,000	,967	112	,007
	s poruchou pozornosti (ADHD nebo ADD)	,062	68	,200*	,983	68	,501
Pozorování	bez poruchy pozornosti	,079	112	,086	,983	112	,152
	s poruchou pozornosti (ADHD nebo ADD)	,082	68	,200*	,976	68	,211
Neulpívání	bez poruchy pozornosti	,107	112	,003	,975	112	,037
	s poruchou pozornosti (ADHD nebo ADD)	,125	68	,010	,962	68	,037
HS CAMM-17	bez poruchy pozornosti	,096	112	,013	,982	112	,140
	s poruchou pozornosti (ADHD nebo ADD)	,091	68	,200*	,979	68	,310

*. This is a lower bound of the true significance.

a. Lilliefors Significance Correction

Tabulka P5 – HS a skóry faktorů pro skupiny hyperaktivní/impulzivní verzus nonH/I

		Tests of Normality					
		Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	H/I	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Uvědomělé jednání s přijetím	bez H/I	,117	126	,000	,970	126	,007
	H/I	,078	54	,200*	,983	54	,615
Pozorování	bez H/I	,071	126	,200*	,982	126	,099
	H/I	,098	54	,200*	,974	54	,282
Neulpívání	bez H/I	,111	126	,001	,976	126	,023
	H/I	,158	54	,002	,960	54	,067
HS CAMM-17	bez H/I	,097	126	,006	,982	126	,097
	H/I	,087	54	,200*	,973	54	,269

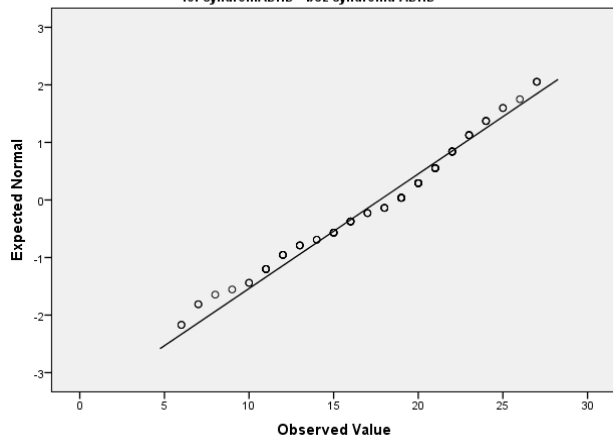
*. This is a lower bound of the true significance.

a. Lilliefors Significance Correction

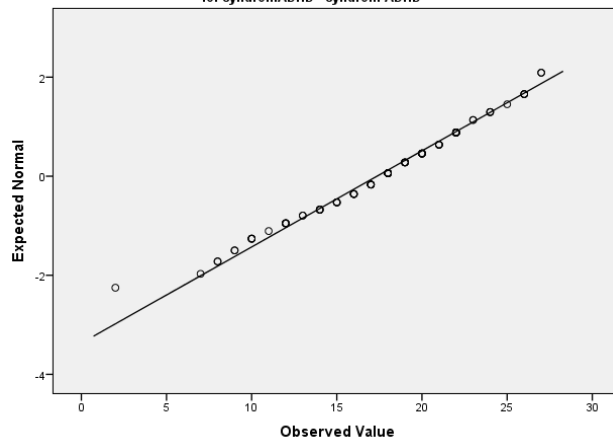
Grafy

Následující grafy ukazují rozložení ve skupinách se syndromem ADHD (vpravo) a bez syndromu ADHD (vlevo). Nejprve pro faktor *Uvědomělé jednání s přijetím*, potom pro faktor *Pozorování*, dále *Neulpívání* a nakonec pro celkový hrubý skór *HS CAMM-17*.

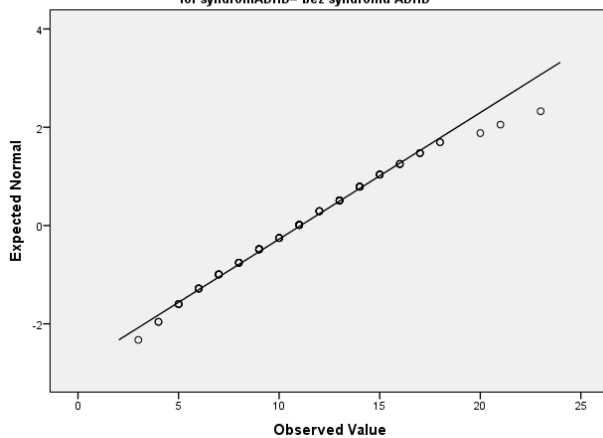
Normal Q-Q Plot of F1_Uvedoměle_jednání_s_přijetím
for syndromADHD= bez syndromu ADHD

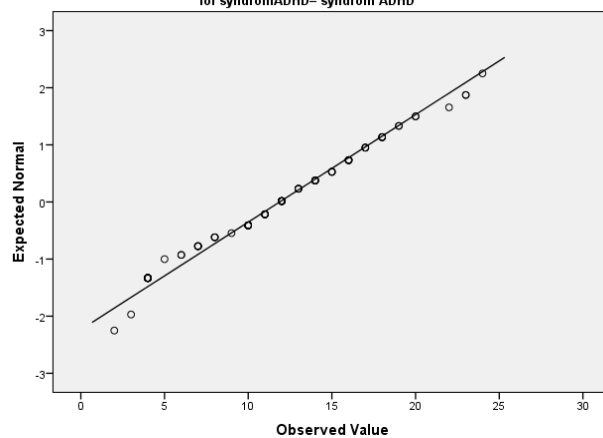
Normal Q-Q Plot of F1_Uvedoměle_jednání_s_přijetím
for syndromADHD= syndrom ADHD

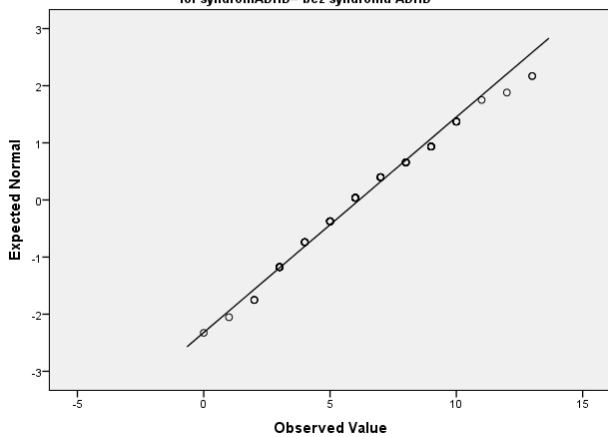
Normal Q-Q Plot of F2_Pozorování
for syndromADHD= bez syndromu ADHD

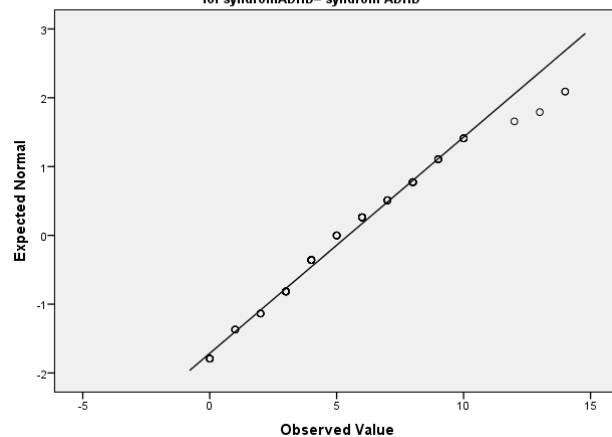
Normal Q-Q Plot of F2_Pozorování
for syndromADHD= syndrom ADHD

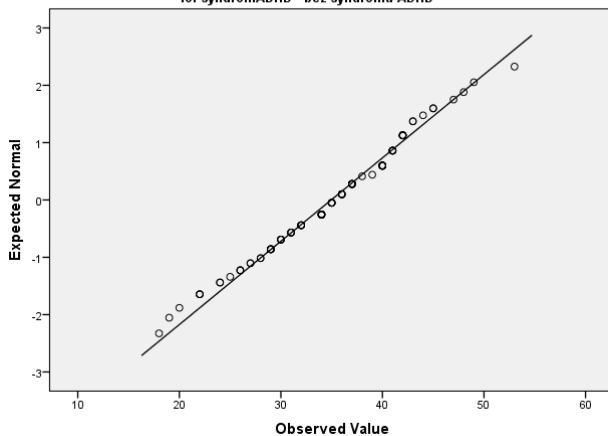
Normal Q-Q Plot of F3_Neulpivání
for syndromADHD= bez syndromu ADHD

Normal Q-Q Plot of F3_Neulpivání
for syndromADHD= syndrom ADHD

Normal Q-Q Plot of CAMM17
for syndromADHD= bez syndromu ADHD

Normal Q-Q Plot of CAMM17
for syndromADHD= syndrom ADHD

